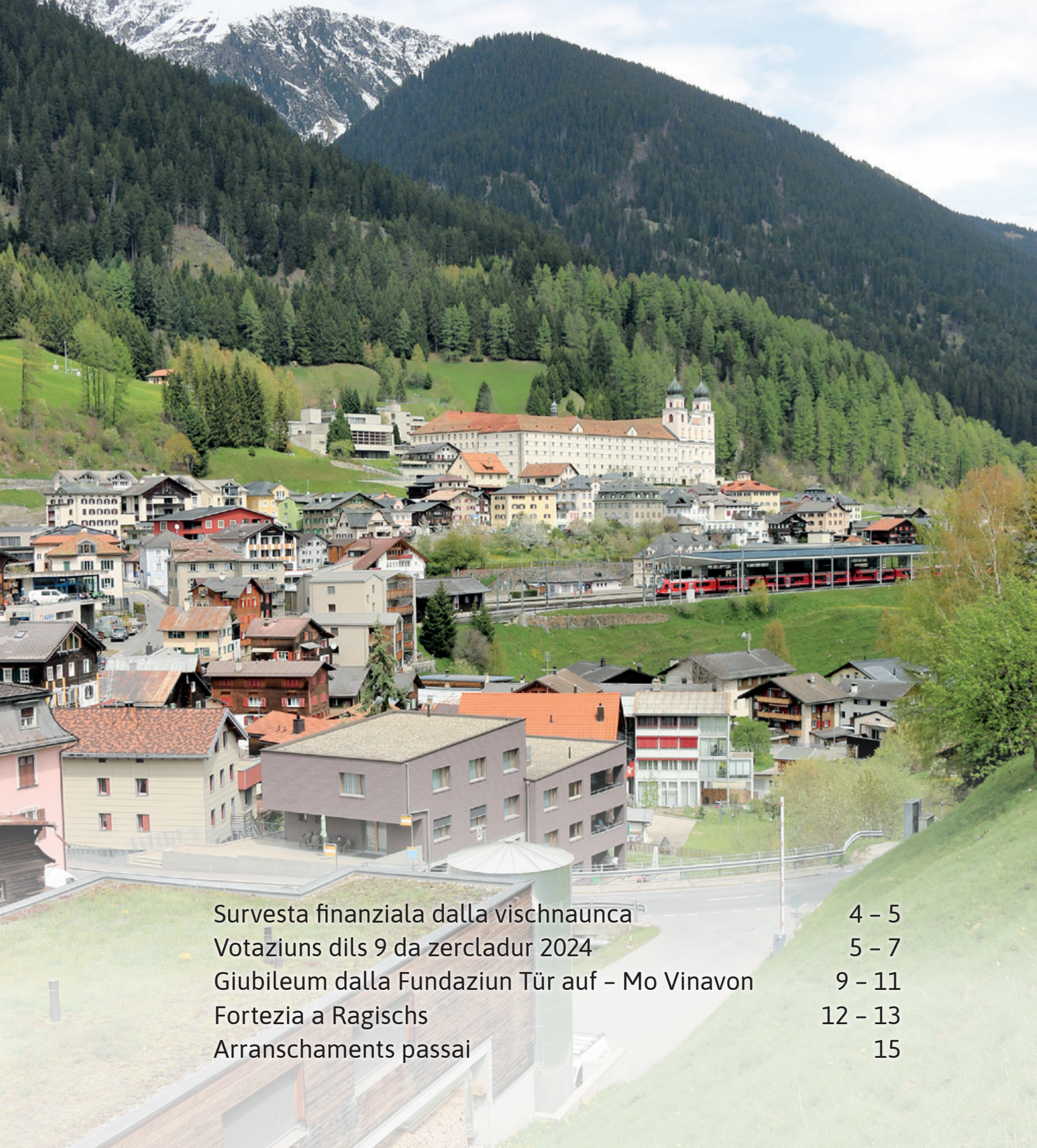




DETG DENTER NUS

MAGAZIN UFFICIAL DALLA VISCHNAUNCA DA DISENTIS/MUSTÉR



Survesta finanziaria dalla vischnaunca	4 – 5
Votaziuns dils 9 da zercladur 2024	5 – 7
Giubileum dalla Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon	9 – 11
Fortezia a Ragischs	12 – 13
Arranschaments passai	15

Kurz und bündig – Detg denter nus

Die zweite Ausgabe des «Detg denter nus» 2024 befasst sich sowohl mit dem politischen Betrieb der Gemeinde als auch mit verschiedenen Neuigkeiten und Ereignissen der letzten Monate.

Gemeindepräsident René Epp präsentiert die Rechnung der Gemeinde für das Jahr 2023. Diese schliesst erneut mit einem Gewinn. Wie er feststellt, ist die finanzielle Situation der Gemeinde Disentis gut und vielversprechend für die Zukunft. Ausserdem blickt er auf die Gemeindeabstimmungen vom 9. Juni 2024. In diesen Urnenabstimmungen wird über die Erteilung des Wasserrechts an die Bergbahnen Disentis AG, sowie über die Revision der Ortsplanung für das Gebiet der Val S. Placi und der Val Cuoz entschieden.

Kürzlich konnte sich die Gemeinde Disentis in Spreitenbach im Rahmen einer Promotionsveranstaltung für den Verkauf von Wohnungen des neuen Hotels in Acla da Fontauna präsentieren. Es war eine gute Gelegenheit, die Gemeinde von ihrer besten Seite zu präsentieren.

Dieses Jahr kann die Stiftung Tür auf – Mo Vinavon ihr 33-jähriges Bestehen feiern. Sie tut dies mit einer Veranstaltung für jedermann am 8. Juni 2024 im Center Aua Viva. Die Stiftung engagiert sich mit aller Kraft in mehreren Bereichen, darunter die Betreuung von Kleinkindern bis hin zur Förderung der Jugendarbeit, Kunst und Kultur, aber auch im Dialog.

Temps d'avertura dall'administraziun communal

Valeivel per tuts uffecis en casa communal

Spurtegl

Gliendisdis	08.30 – 11.30	15.00 – 18.30
Mardis-gievgia	serrau	15.00 – 17.30
Venderdis	07.30 – 14.00	serrau

Telefon

Gliendisdis-gievgia	08.00 – 12.00	13.30 – 17.00
Venderdis	07.30 – 14.00	serrau

Igl access en casa communal e l'investa els documents exponi publicamein ein pusseivels durant las uras d'avertura dil spurtegl.

Ulteriur sclariment durant las uras da telefon
081 920 36 36.

In Ragischs, unterhalb von Mumpé Medel, wird die Militärfestung im Laufe dieses Jahres der Öffentlichkeit zugänglich gemacht. Die im Sommer 2008 gegründete Uniun Fortezia Stalusa hat die Anlage in Ragischs von der Gemeinde Disentis gemietet. In Zukunft bietet sie dort die Möglichkeit, in die unterirdischen Räumlichkeiten zu blicken, die in der Zeit des Kalten Krieges errichtet wurden.

Dieser zweite Detg denter nus des Jahres 2024 informiert auch über den Verlauf des Projekts in Caschlatsch, sowie über Veranstaltungen der letzten Monate in Disentis. Michel Andriuet stellt seine berufliche Tätigkeit als Primarlehrer vor und Budo Disentis gibt einen Einblick in seinem Vereinsleben. Ergänzt wird diese Ausgabe mit Neuigkeiten vom Campadi Fontanivas und was vor 100 Jahren so alles in Disentis gelaufen ist.

Impressum



Editor

Vischnaunca Disentis/Mustér
Via Cons 2, Caum postal 57
7180 Disentis/Mustér
detgdenternus@disentis.ch

Redacziun

René Epp, Hans Huonder

Collaboraziun

Carmen Wetzel

Fotografias

Hans Huonder, FMR, Carmen Wetzel,
vischnaunca da Mustér, mess a disposiziun.

Ediziun

1200 exemplars
Cumpara mintga quartal

Layout e grafica

luna:mediadesign GmbH,
Via Principala 36, 7166 Trun

Stampat

Stamparia La Tuatschina,
Via Alpsu 62, 7188 Sedrun

Reflexiun



Andri Hendry tiel retschivement dil president dil Cussegl naziunal Martin Candinas a Mustér.

Radiotelevisiun Svizra Rumantscha (RTR) propaghe-scha d'esser «al puls dil Grischun». Suenten miu engaschi da 34 onns tier l'administraziun communal e da quei 25 onns sco canzlist, sai jeu trer la parallela tier quei slogan e constatar ch'jeu seigi staus «al puls dalla vischnaunca». Duront quels varga treis decennis hai jeu astgau collaborar stretgamein cun sis presidents comunals, treis gerauas e numerus geraus, biaras parlamentarias ed aunc pli biars parlamentar, funcziunari(a)s e cunzun premuradas collaboraturas e fidai collaboratur. Jeu sun fetg engrazieivels da haver retschiert la pusseivladad e la confidanza da far quell'esperienza duront ina liunga part da mia veta.

Duront miu engaschi tier la vischnaunca da Mustér, ch'ei sesplegaus per gronda part en tgeua lavur da biro, ha ei era dau eveniments particulars ch'jeu vegnel mai ad emblidar: Ina dunna els onns, ch'era buca stada cuntenta cul quen da taglia ch'ella haveva retschiert, ei in di entrada plein furia en miu biro ed ei ascendida ord protesta miu pult. Suenten haver communicau da surengiu sia malcontentientscha hai jeu gidau la dunna giu dil pult ed accompignau ella ord biro. Il quen da taglia ha ella silsuenten pagau, pli probabel cun ina certa satisfacziun ch'ella

ha saviu protestar en casa communal e quei sin sia moda. Bialas e simpaticas sentupadas ein era stadas las visetas, ensemen cul president communal, tier las giubilaras ed ils giubilars che astgan cumplenir 90 onns e dapli. Ord lur raquents da pli baul hai jeu astgau emprender fetg bia e cunzun da respectar che mintga persuna ei vegnida formada dil passau. Ulteriuras bialas incaricas ein era stadas l'organisasiun d'occurrentas specialas sco la fiasta pil president dil Cussegl grond Gion Schwarz ni la commuentonta festividad en claustra en honor dil president dil Cussegl naziunal Martin Candinas.

Dapi biars onns vegn mintgamai publicau el rapport da gestiun in patratg persunal dils caus da departament e dils menaders d'uffeci. En mes patratgs sun jeu savens sespruaus da palesar che la finamira da mia lavur ei il beinstar general e ch'enteifer igl engaschi public duein ils interess generals adina haver prioritad. Perquei concludel jeu mia reflexiun culs megliers giavischs pil futur culla sequenta sabbientscha dil Dalai Lama: «Respecta tetez, respecta ils auters e surpren responsablidad per quei che Ti fas».

Andri Hendry, canzlist communal

Survesta finanziaria dalla vischnaunca

Per tgei va ei:

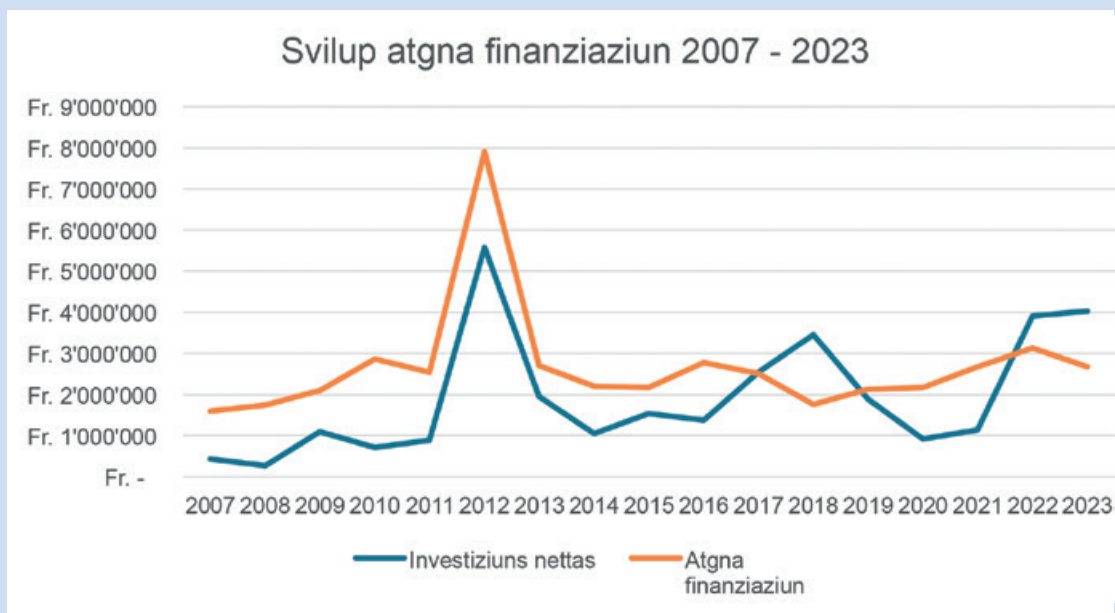
- Il svilup dallas finanzas communalas ei buns e sauns.
- Il quen annual 2023 siara cun in gudogn da 203'611.98 francs ed in cashflow da 2.67 milliuns francs. Quei ei meglier che prevediu.
- Igl onn 2023 ei vegniu fatg investiziuns da rodund 4 milliuns francs cunzun el Center Fontauna, ella renovaziun digl uor Val Acletta ed els indrez fotovoltaics dalla serenera Raveras.
- Grazia al bien quen sa vegnir fatg in ulteriur deposit dad 1.8 milliuns francs el project innovativ Center Fontauna.

Il quen annual 2023 dalla vischnaunca da Mustér ei buns. La suprastanza communal sa presentar era uonn in grond avanzament en cumparegliazion cul preventiv. Il fetg bien resultat ei en emprema lingia d'attribuir a differentas entradas extraordinarias. Las entradas supplementaras ein cunzun d'anflar el sector dallas taglias generalas e specialas sco era ella vendita d'energia da participaziun. Quellas posiziuns han grond'influenza sil quen annual ed ein buca semplas da budgetar. Las bunas entradas extraordinarias dalla vendita d'energia da participaziun muort ils aults prezis sin fiera, han gidau essenzialmein d'ulivar entginas expensas supplementaras, cunzun sil sector dalla sanadad. Quei ei impurtont per saver interpretar endretg il bien resultat digl onn 2023.

Il quen d'investiziun siara cun cuosts da 4'463'839.14 francs e recavs da 439'769.29 francs, pia investiziuns nettas da 4'024'069.85 francs. Sco gia igl onn vargau pertucca l'aulta expensa danovamein igl emprast al Center Fontauna pil project cumplessiv. Cun 3'329'165.22 francs schaijan quels cuosts el rom dil preventiv 2023 e lev sur ils cuosts 2022. La secund'aulta expensa da brutto 426'519.05 francs pertucca il manteniment e la renovaziun digl uor en Val Acletta. Per quei project han las votantas ed ils votants concediu ils 13 da fevrer 2022 in credit da 622'800 francs. Per installar indrez fotovoltaics sils edifecis dalla serenera Raveras ei vegniu impundiu 139'305.75 francs. Las investiziuns previdas en vias, passapeis e l'illuminaziun han muort retardament dallas proceduras preparatorias buca saviu vegnir exequidas sco previu. La suprastanza communal vegn vinavon ad optimar il preventiv d'investiziun, sinaquei che mo ils projects ch'ei in mintgamai enconuschents e realisabels ein cunteni.

Cun 2.67 milliuns francs ei l'atgna finanziaziun era uonn fetg buna. Cun plein forza s'engascha la suprastanza da contonscher a liunga vosta in'atgna finanziaziun sur 3 milliuns francs. Persuenter ston ulteriuras entradas vegnir generadas. Plinavon duei buca vegnir desistiu d'expensas che garanteschan in bien service public e che promovon l'actividad e l'attractividad dil vitg.

Il bien resultat dil quen 2023 dat la pussevividad da far in ulteriur deposit dad 1.8 milliuns francs ella pre-



finanziaziun dil project innovativ dil Center Fontauna. Aschia corrispunda il total dalla prefinanziaziun gia ussa quasi all'altezia dil credit concediu. Secapescha ei quei per la vischnaunca in grond avantatg e da grond'impurtonza. Plinavon vegn quella prefinanziaziun a levgiar ils ulteriurs quens annuals. Ultra da quei ei vegniu augmentau il fondo per spazi da habitar per indigens per 100'000 francs.

Cun agid dils principis dil plan da finanzas vegn la su-

prastonza communal a saver dar a liunga vesta in bien equilibr denter finanzas communalas saunas ed investiziuns necessarias per garantir el futur in svilup progressiv ed augmentar l'attractivitat dalla vischnaunca.

La suprastonza communal ha plascher da saver presentar danovamein in fetg bien quen.

René Epp, president communal

Votaziun all'urna ils 9 da zercladur 2024: Pencularas Mustér SA – concessiun dil dretg dallas auas

Per tgei va ei:

- Conceder allas Pencularas Mustér SA il dretg da retrer aua per la produczion da neiv artificiala e d'energia electrica ord ils uals.
- Il provediment d'aua ei tenor dretg surordinau da tut temps garantius entras la vischnaunca.
- Generar novas entradas annualas da rodund 35'000 francs (maximala summa pusseivla) en cassa communal.

Cul contract da concessiun per l'utilisaziun dalla forza hydraulica vegn concediu il dretg da retrer aua 1) per la produczion da neiv artificiala e 2) per la produczion d'energia electrica. Davart l'indemnizaziun ei sulettamein la prestaziun dils implonts per la produczion d'energia electrica relevanta. L'aua restonta ei impurtonta per la produczion da neiv artificiala e d'energia electrica. La concessiun ha in cuoz da 30 onns. Il contract da concessiun sto vegnir approbaus dalla Regenza grischuna.

1) Produczion tecnica da neiv

Retrer aua per la produczion tecnica da neiv ei reglau tenor dretg cantunal. Responsabels per la lubientscha ei il Departament d'educaziun, cultura e protecziun digl ambient (DECA).

Ils 12 da mars 2018 ha il (DECA) dau la lubientscha per retrer aua per producir neiv artificiala e davart l'aua restonta en connex cull'emprema etappa

entochen la fin d'avrel 2022 (Gendusas – Caischavedra). Pil mument vegn quella lubientscha prolungida dad onn tier onn.

Actualmein cuora la procedura per la realisaziun dalla secunda etappa da producir neiv artificiala (Caischavedra – Sontga Catrina). Las pencularas ein lundervi da surluvrar il project.

Las mesiraziuns dall'aua restonta egl Ual dalla Val Magriel ed egl Ual d'Acletta ein en connex cun l'emprema etappa per la produczion da neiv artificiala vegnidas cumprovas e valan tenor rapport ecologic era per la produczion d'energia electrica. L'aua restonta vegn giudicada definitivamein en connex culla procedura da baghegiar.

2) Produczion d'energia electrica

En cumbinaziun culs stabiliments per la produczion da neiv artificiala (conducts) eis ei era pusseivel da producir energia electrica.

Il dretg da concessiun per energia electrica ei definius ella legislaziun federala e cantunala. Responsabla per la lubientscha ei la Regenza.

Cull'installaziun supplementara da turbinas a Caischavedra avon il lag d'accumulaziun ed a Funs/Saxsa vegnir nezegiau optimalmein l'infrastructura existenta ch'ei per la produczion da neiv artificiala gia avon maun, era per la produczion d'energia electrica. Tenor lescha cantunala importa la taxa da concessiun per ovras hydraulicas cun ina prestaziun d'en-

tochen 2 MW (art. 49 al. 4 «Wasserrechtsgesetz», lescha federala) a 30 entochen 80% dil tscheins d'aua. L'indemisaziun unica ei vegnida definida ad 80% (art. 31 al. 2, «Wasserrechtsgesetz», lescha cantunala) e stat en relaziun cun ina prestaziun da total 0.93 MW ed importa 40'000 francs.

Tenor la lescha federala davart l'utilisaziun dallas forzas d'aua vegn l'indemisaziun pauschala annuala fixada a basa dalla prestaziun dalla turbina en kW multiplicau cun 0.75 rp./kWh. Per la turbina a Caischedra (200 kW) munta quell'indemisaziun a 10'500 francs per onn e per la turbina a Sontga Catrina/Sax (730 kW) entochen a 24'500 francs per onn.

Il cussegl da vischnaunca ha tractau questa fatschenta en duas lecziuns, numnadamein igl 1. da mars 2024 ed ils 16 d'avrel 2024.

René Epp, president communal

Proposta:

Il cussegl da vischnaunca e la suprastanza communal recamondan d'approbar il contract da concessiun.

Mustér la fin d'avrel 2024.



Votaziun all'urna ils 9 da zercladur 2024: Revisiun parziala dalla planisaziun locala Val Sogn Placi e Val da Cuoz

Per tgei va ei:

- Cun questa revisiun parziala vegn scaffiu las premissas per saver realisar projects d'avertura funsila e forestala gia lubi.
- Definiziun dallas zonas dil spazi d'aua e surprida dallas zonas da prighel (perimeter ligiont) Val Sogn Placi e Val da Cuoz.
- L'avertura digl uaul dil Run sco pli impurtont uaul da protecciun da nosa vischnaunca ei centrala.
- La via forestala per liung dalla Val da Cuoz possibilitescha alla meglieraziun funsila d'ereger sias vias ella Val da Segnas.

Sin fundament d'ina iniziativa dil pievel ei la lescha federala davart la protecciun dallas auas vegnida revedida. La revisiun parziala dalla lescha ei vegnida approvada ils 11 da december 2009 ed ei ida en vigur l'entschatta 2011. El rom da quella revisiun ei vegniu scaffiu la basa per definir zonas dil spazi d'aua. Quellas zonas duein proteger ils urs dallas auas e garantir ina cultivaziun extensiva dallas rivas.

Igl ei previu da definir las zonas dil spazi d'aua el rom dall'actuala revisiun totala dalla planisaziun locala ensemen culla definiziun dallas zonas da prighel resp. cun l'adattaziun dallas zonas da baghegiar. Ils 27 da november 2022 ha la cuminonza da votantas e votants approvau in credit net da 5'660'220 francs per la realisaziun dall'avertura Val Segnas ed Uaul Run. Per buca retardar ils projects per l'avertura dalla meglieraziun funsila ella Val Segnas sco era digl uaul – specialmein digl Uaul Run – eis ei necessari da definir ella Val da Cuoz sco era ella Val Sogn Placi las zonas dil spazi d'aua el rom d'ina revisiun parziala dalla planisaziun locala. Per quei intent ei la procedura per la revisiun parziala dalla planisaziun locala vegnida instradada.

El rom da quella revisiun sto vegnir definiu el plan da zonas suandonts perimeters:

- zona dil spazi d'auas
- zonas da prighel.

El cass dallas zonas da prighel ei vegniu definiu la zona da prighel sco quei che quella ei vegnida fixada da niev igl onn 2013 entras la cumissiun da prighel digl Uffeci d'aua e prighels dalla natira dil Grischun. Per las autoritads ei quei perimeter dapi 2013 ligionts. El project present setracta ei da scaffir las premissas

planisatorias per saver realisar il project ch'ei vegnius approbaus dil suveran. En quei senn recamondan la suprastanza communal ed il cussegl da vischnaunca d'approbar la revisiun parziala concernent las zonas dil spazi d'aua Val da Cuoz e Val Sogn Placi.

René Epp, president communal

Proposta:

Il cussegl da vischnaunca e la suprastanza communal recamondan d'approbar la revisiun parziala dalla planisaziun locala.

Carta per indigens 2024



Legreivlamein san las duas vischnauncas da Mustér e Tujetsch presentar cun la carta gratuita per indigens era uonn ina purschida fetg attractiva.

Tgi sa retrer la carta per indigens?

Tuttas personas naven da sis onns ensi cul domicil permanent da habitar e che pagan taglia ellas vischnauncas da Mustér e Tujetsch han il dretg da retrer gratuitamein ina carta per indigens.

Prestaziun

La carta per indigens legitimescha durant tschun differents dis enteifer il temps da menaschi entochen igl october 2024 da far diever gratuitamein dallas pendicularas Caischavedra/Cuolm da Vi/Schneehüenerstock/Gütsch (max. duas pendicularas per di).

IMPURTONT:

- La carta per indigens ei da returnar sil pli tard entochen la fin da november 2024 al spurtegl dallas administraziuns communalas dallas vischnauncas da Tujetsch e Mustér.
- La carta ei personala e buca transmissibla.



Event dil hotel Acla da Fontauna a Turitg



Mardis, ils 9 d'avrel 2024 ha giu liug in'occurrnza publica el hotel Hilton Garden Inn a Spreitenbach. Igl event ei vegnius arranschaus cunzun per personas che han interess da cumprar ina abitaziun secundara. Spels patrons da construcziun Immo Invest Partner AG ha era igl architect Alex Maier dau investa dil niev project e hotel Fontauna. Sco president communal hai jeu astgau presentar e far attents las interessentas ed ils interessents sillas grondas e bialas purschidas da nossa vischnaunca. L'occurrnza ei vegnida enramada dallas specialitads localas entras ils possessurs dil hotel Alpsu. Igl ei stau in eveniment tut special, cumbinaus culla speranza che biars cumpraders potenzials hagian survegniu interess da cumprar ina abitaziun cheu tier nus a Mustér.



Impressiuns digl event.

René Epp, president communal

Visualisaziun dil
niev hotel ad Acla da
Fontauna.



Giubileum da 33 onns Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon

Per tgei va ei:

- La Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon festivescha uonn il giubileum da 33 onns.
- Ils 8 da zercladur 2024 ha liug la gronda fiasta da natalezi el center Aua Viva, Via Raveras 25, Mustér.
- La fundaziun s'engascha cunzun sil sector social e cultural e promova scuntradas denter giuven e vegl.
- Ils pli impurtants projects ein la Kita Lumpazi, Giuventetgna Cadi, Camps Cadi, Project Mbara Ozioma e l'Arena.



Far punts – quei ei gia dapi 33 onns il credo dalla Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon. Cul concert digl orchester «Neues Zürcher Orchester» dils 25 da fevrer 2024 el center Aua Viva a Mustér, ha igl onn da giubileum (30 + 3, pandemia) dau in'entschatta digna e commuentonta. All'ovra da Dmitri Shostakovich ein suandadas ovras da Giovanni Bottesini e Joseph Haydn – ina sera plein speranza, curascha e plascher da viver.

Far punts – denter carstgauns, religiuns, culturas, tradiziuns e svilups actuals. Quei ei stau la finamira dils fundaturs dalla Fundaziun Tür auf - Mo Vinavon, la quala ei activa dapi 33 onns, cunzun en nischas culturalas, socialas e politicas e che contribuescha aschia ina part impurtonta alla convivenza ella part su dalla Surselva.

El document da fundaziun dils 18 da schaner 1991 vegn menziunau: «La fundaziun ha gl'intent da crear pussevliadads d'inscunter ella Cadi. Cun organisar e realisar projects ed occurrenzas sil sector social ed intercultural, promova ella scuntradas, comunica-

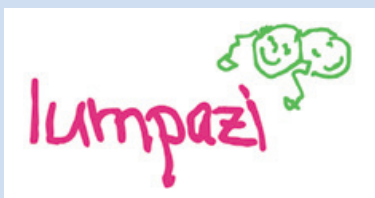
ziun e capientscha denter giuven e vegl, indigen e jester, catolics, protestants e confamiliars d'altres confessiuns ni religiuns.

Animada dalla baselgia evang.-ref. dalla Cadi ha ella survegniu in grond sustegn per siu intent da fundaziun – ton dalla Cadi, dallas pleivs catolicas dalla regiun sco era dallas suprastonzas dallas vischnauncas politicas dalla Cadi che han tarmess representantas e representants el cussegl da fundaziun. Aschia ha la fundaziun era priu a pèz incumbensas che reuneschan persunas en differentas situaziuns da veta e cun divers basegns:

L'instrucziun dil lungatg per fugitivs, projects d'art, exposiziuns, occurrenzas da conversaziun e films. Cun adina novas ideas vegnan ils basegns davart damondas socialas, politicas e religiosas reunidas. Quellas activitads han era menau tier projects da liunga durada e persistenza. Entochen oz han la Kita Lumpazi, la Giuventetgna Cadi, Camps Cadi e la collaboraziun culla Mbara Ozioma Foundation ad Umunumo el cor dalla Nigeria, ina cuntinuitad.

La Kita Lumpazi

La Kita Lumpazi presta oz ina contribuziun centrala per la qualitat dil liug da Mustér. Ella tgira affons naven dalla vegliadetgna da pops entochen ils emprems scalems dalla scola primara. Per sias prestaziuns sil sector dalla promoziun linguistica ei la fundaziun vegnida undrada igl onn 2022 cul premi da promoziun tempriv dalla Fundaziun Pestalozzi. La primavera 2023 ha ella aviert ensemen cul consorzi da scola ina canorta per affons a Trun. Era sco liug da scolaziun gauda la Kita Lumpazi in num excellent.



Giuventetgna Cadi

La lavur da giuventetgna aviarta Giuventetgna Cadi meina a Sedrun, Mustér ed a Surrein treis loghens d'inscunter da giuventetgna che vegn surveglai da menadras e menaders da giuventetgna scolai. Uras da consultaziun jamnilas per persunas giuvnas e diversas activitads da temps liber completeschan quella purschida multifara. La Giuventetgna Cadi s'engascha era regularmein en campagnas cantunalas, sco p.ex. en damondas da participaziun: Giuvenils tier la veta politica, tier temas dalla sanadad psichica e sco il davos atun 2023 tiel tema difficil dalla violenza a casa.



Camps Cadi



Camps Cadi sut la direcziun da Gion Tenner possibilitescha als juvenils buca mo viadis els marcaus dall'Europa, sco p.ex. Minca, Hamburg ni sco planisau uonn – ad Antwerpen (Belgia). Quella purschida ei in'experiencescha unica d'in «Feeling da camp».

Mbara Ozioma Foundation



La collaboraziun culla Mbara Ozioma Foundation ad Umunumo en Nigeria ha entschiet culla visiun da sur Ozioma Nwachukwu el temps ch'el ha luvrau ella Cadi. El ha adina puspei giu il siemi d'ereger en sia patria in liug da scolaziun per personas giuvas. Plevon Roland Just ch'ei staus president biars onns e confundatur dalla Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon, ei staus in da quels iniziants che ha renconschiu il potenzial da quei siemi e ha procurau – ensemen cun in'entira generaziun da personas ord igl entir territori dil lungatg tudestg europeic – ina basa essenziala per estructurar, finanziair e realisar quei siemi. Varga 200 studentas e students vegnan scolai oz ad Umunumo en differentas professiuns. Actualmein nescha in menaschi ch'ei vegnius concepìus tenor la filosofia da Songhai, che vegn a contribuir essenzialmein agl agen provediment cun victualias e la scolaziun en special per las dunnas ell'agricultura ecologica.

Il center Aua Viva a Mustér.



Arena

Cull'Arena dispona la fundaziun era d'ina structura che possibilitescha in agir spert e nuncumplicau nua ch'ei fa da basegns e che possibilitescha era pussei-vladads d'inscunters culturals. Cura ch'ils fugitivs dall'Ucraina ein vegni recepi en grond diember ella Cadi igl onn 2022, ei vegniu installau enteifer cuort temps in liug da retrer victualias tenor exempel dall'organisaziun Tischlein deck dich – cun grond sustegn da varga 25 voluntaris e voluntarias dalla regiun. Quei liug da retrer victualias che vegn gia daditg era nezegiaus da persunas indigenas ch'ei vegnidas en miseria materiala, ei vegnius renconuschius e recepius igl october 2023 sco 155avel post official da Tischlein deck dich.

Era exposiziuns e concerts s'audan tier las punts che la fundaziun scaffescha: Ils maletgs dallas pissiuns dil plevon, dallas persunas senza tetg – Ernst Sieber da Turitg – han cattau atenziun gest aschi fetg sco ils maletgs da Victor Bisquolm ni Gion Candinas. Las sculpturas da Sergio Marques han transformau la sala ed il terren entuorn il center Aua Viva en in parc da sculpturas plein forza e han carmalau bia visitadoras e visitaders.

Il concert da giubileum dil «Neues Zürcher Orchester» ei staus il secund da siu gener e vegn buc ad esser il davos – e bunamein mintga di neschan novas ideas che vegnan forsa ina ga ad esser ina part d'in program fix dalla fundaziun.



Il plevon Christoph Zingg.

La Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon ei daventada duront ils davos 33 onns da si'existenza in factur impurtont dalla veta sociala e culturala ella Cadi e presta ina contribuziun essenziala per la qualidad da viver el liug. Igl onn da giubileum duei vegnir nezegiaus per vegnir pli visibels, era per la nova generaziun. Ei drova novas persunas che cuntinueschan cuagl agir meriteivel dils fundaturs.

Ils 8 da zercladur 2024 ha liug ina gronda fiasta pil 33avel natalezi (il 30avel ei staus l'unfrenda dalla pandemia). In di da fiasta cun portas aviartas, pusseivladads da sescurtar, cun in grondius program per affons e famiglias ed in concert. Gest ina buna caschun d'engraziar – per dar in'egliada anavos ed ir cun buna speranza el futur. Ei vegn a duvra ancun biaras punts.

Program dil giubileum da 33 onns Fundaziun Tür auf – Mo Vinavon

Sonda, ils 8 da zercladur 2024 ha liug la gronda fiasta da giubileum ed il di dallas portas aviartas el center Aua Viva cun suandont program, sut il motto: «Festivar communablamein muments».

14.00	Program per affons cun carussel, casti da trampolin, pop-corn, vatta da zucher, glace
14.30	Naven da lu vegn purschii guidas tras las localitads dalla fundaziun
17.30	Apero cun plaids officials, grill e bubrondas, sentupadas e star da buna cumpignia
19.00	Concerts e hosps da sorpresa – cun musica da folk entochen tecno
23.00	Finiziun

Il program sa tut tenor ancun vegnir completaus – nus selegrein en mintga cass d'astgar far in beinvegni a pign e grond sonda, ils 8 da zercladur 2024 el center Aua Viva.

Perdetga dall'uiara freida prest accessibla per la publicitad

Dapi igl atun vargau ei la fortezia a Ragischs sut Mumpé Medel en possess dalla vischnaunca da Mustér. L'Uniu Fortezia Stalusa ha affittau ella e fa quei stabiliment militar erigius 1972 accessibels alla publicitad naven d'uonn. Leu duei vegnir endrizzau in museum cun armas e muniziu. Il coc da quei baghetg sutterran ei il fieraminas schumellin dil caliber 12 cm.

Avon ualti exact in miez tschentaner – igl onn 1972 – ei la fortezia a Ragischs sut il vitget da Mumpé Medel a Mustér vegnida en funcziun. Ella ei munida cun in fieraminas schumellin dil caliber 12 cm. Da leu anora ei vegniu fatg exerchezis e sittau granatas surtut el territori dall'Alp Muschaneras en Val Medel. La muniziu vegneva sittada sur il vitg da Mumpé Medel e setschentava lu el territori avisau. Entochen igl onn 1994 ei vegniu sittau 804 granatas a Ragischs. «Cun quell'arma schumellina sa vegnir sittau sin distanzas d'entochen siat kilometers. Per minuta ein 20 siets pusseivels», di Fredy Caminada, co-president dall'Uniu Fortezia Stalusa che ha affittau il baghetg a Ragischs dalla vischnaunca. Lezza ha saviu acquistar el dall'armada igl atun vargau. Gia avon era igl indrez e stabiliment vegnius demilitarisaus. El seracass militar sto la fortezia star a disposiziun al militar. Ina clausula corrispundenta ei stipulada el contract da vendita. «Per quei motiv stuein nus mantener il stabiliment ed ils indrezs sco els ein, senza far midadas», declara Fredy Caminada. Tenor il canzlist communal da Mustér, Andri Hendry, ei il prezi pagaus persuerter all'armada simbolics. En cass d'uiara havess il fieraminas a Ragischs dau sustegn allas fortezias dalla Stalusa e Madernal dado Mustér.

Per 42 personas

La fortezia sut Mumpé Medel ei ina construcziun dil tip C. «Da quellas dat ei sulettamein treis en Svizra. Ella ei construida ella tiara sco monobloc e buca sco biaras autras fortezias el grep. Ina particularitad da quei tip ei era ch'ella consista da duas alzadas», constatescha Fredy Caminada. Il baghetg sutterran ei vegnius concepius per 42 personas. Sur tiara ei da veser pauc da quel, silpli il liug nua ch'il fieraminas vegn alzaus ord la tiara en cass da basegns. Pigl auter zuppenta in baghetg ord lenn, che savess esser in baghetg d'economia, las stanzas spaziusas sut tiara. Leu ei in'infrastruttura completa da habitar endrizzata sin duas alzadas: Cuschina, stanza da magliar, pliras combras da durmir per schuldada, sutufficiers ed officiers sco era duschas e tualettas. Leutier localitads da commando, da comunicaziun cun centrala da telefon sco era locals spazius per deponer la muniziu. Ina caverna separada ei reservada pils zunders per la miniziu. Il stabiliment ei colligiaus culla reit d'electricitad, en cass d'ina interrupziun da quella dispoia el da dus agregats, respectivamein motors da «Saurer» per producir sez energia. Il baghetg sutterran dispoia d'ina ventilaziun. Quella ei cumpletada cun filters d'aria era pil cass atomar.

Prest in museum

La finamira dall'Uniu Fortezia Stalusa (mira era box) ei da render accessibla alla publicitad la fortezia a Ragischs. «Nus lein mussar cheu en special armas e muniziu dils pli differents calibers gronds entochen pigns, reparti sin pliras localitads. Leutier s'audan era granatas e minas, sco era la tecnica da neutralisar



Fredy Caminada spel fieraminas schumellin ed ina granata che vegneva sittada cun quel.



Tutta tecnica per la fortezia ei aunc avon maun. Il stabiliment ei denton vegnius demilitarisaus.



In agregat per la producziun d'energia electrica en cass da basegns.

muniziun», di Fredy Caminada. Il material exponiu deriva dall'uniun e d'in privat che metta a disposiziun quel. Sper l'exposiziun ein ils indrezs sco tals dalla fortezia secapescha gia in'attracziun, surtut era per quei ch'els ein per in bien ton buca aschi vegls sco quels da fortezias construidas biars onns avon durant il temps dall'uiara freida. Sch'ei va tenor la veglia dall'uniun, duei la fortezia vegnir aviart el decuors da quest onn. Alla fortezia a Ragischs arrivan ils visitaders giu da Mumpé Medel ni neu da Mustér. La punt pendentia sur il Rein anteriur vegn ad esser igl avegnir igl access principal, damai ch'ei dat mo paucs parcadis publics el vitg da Mumpé Medel.

Hans Huonder/FMR



La fortezia dispona da biars locals, aschia era da combras da dormir per 42 personas.



La localitad per deponer granatas.



La localitad da commando.

L'Uniun Fortezia Stalusa

L'Uniun Fortezia Stalusa ei vegnida fundada la stad 2008. Entochen haver affittau ils stabiliments a Ragischs sut Mumpé Medel igl atun 2024, ha ella concentrau sia lavur e purschida en special sillas fortezias el contuorn dalla Stalusa e Madernal dado Mustér. Lezzas ein accessiblas publicamein gia dapi plirs onns. La fortezia el grep a Stalusa muossa ina gronda e fascinonta exposiziun d'equipament d'armada. La finamira dall'uniun ei da mantener las fortezias sco perdetgas da temps vargai. El center duein star ils aspects dall'uiara freida, sco era la muntada dils stabiliments ord vesta nazionala e locala. Las fortezias duein era esser ina part dalla purschida turistica.

«Project #Caschlatsch Collaborative Construction»

La primavera 2024 vegn realisau in project tut aparti el «Robotic Fabrication Lab» dalla Scuola federala politecnica Turitg (ETH): Numnadamein ina construcziun complexa da lenn che vegn sviluppada da studentas e students ensemen cun roboters. Quella construcziun vegn piazzada a Mustér sil fons historic a Caschlatsch (ruina da Caschlatsch) ed ei conton-schibla entras ina senda da viandar denter Fontanivas e Mumpé Medel.

Interessai ein envidai da separticipar mintga venderdis allas 21.05 el Studio UH architects a divers discuers davart ideas en connex cun Caschlatsch. Quella sera vegn mintgamai informau e discussiunau davart il stan actual dalla lavur dallas studentas e dils students el rom d'in studi da master per fabricaziun digitala (MAS EHT DFAB). Ils sbozs ch'ei vegni elaborai cun utensils digitalis san vegnir contemplai entras eglieis specials da VR (VR-Brille). Era ein gia entgens maletgs visibels sin social media sut igl hashtag #Caschlatsch.

In'aschinumnada «Augmented-Reality-Schnittstelle» dat la pusseivladad al team da mistergners da harmonisar il process da construcziun cul model digital e d'aschia reparter flexibel las lavurs denter carstgauns e maschinas. Lenn vegn en quei connex duvrau sco material da construcziun persistent, perquei ch'igl ei gest el temps dad oz ina buna ed attractiva alternativa tier materials ch'ei CO₂ fetg intensiv sco betun, tievla ni itschal.



Pader Pirmin Gnädinger ils 20 d'avrel 2024 tiels roboters da professor Fabio Gramazio alla Scol'aula federala politecnica Turitg (ETH).

La struttura che vegn formada colligia la tradiziun fascinonta baroc-alpina cun tecnologia moderna ed empermetta ina construcziun nunusitada e provoconta. La realisaziun da quei project ei planisada sin la fin dalla stad 2024 e succeda ensemen cun Gramazio Kohler Research, la ETH Turitg #dfdu AG, la fatschenta locala Studio UH architects ETH SIA, Nicolas Fehlmann Ingenieurs Conseils SA da Losanna sco era culs sponsurs Bearth Lenn SA e la Strabag SA.

Stefan M. Seydel / Fotos Daniela Kienzler



Students dall'ETH presentan als «Disentis Alumni» ils sbozs pil project da Caschlatsch.



Fabio Gramazio e pader Theo cun occasiun dalla partenza dil project Mustér.

La construcziun dalla punt pendentia ha entschiet



Il president communal René Epp, il president dall'Uniuin la Pendentia Christian Loretz ed il director dallas Pencilularas Mustér SA Stefan Arnold (da sen.) el liug dils fundaments dalla punt pendentia a S. Gada.

Il 7 da mars 2024 ei l'entschatta dallas lavurs dalla nova punt pendentia da S. Gada a Mumpé Medel vegnida festivada. Ils iniziants, hosps e pertuccai vid la construcziun han fatg l'emprema badelada. Il november 2024 duess la punt esser finida.

Pils iniziants dalla punt pendentia ei l'emprema badelada stada in eveniment tut special. «Per mei persunalmein ei quei in mument fetg emoziunal. Sis onns essan nus vid quei project ed ussa savein nus finalmein entscheiver», ha il president dall'Uniuin la Pendentia, Christian Loretz, detg el liug dall'emprema badelada a S. Gada. Ed il president communal René Epp ha puntuau: «In tal engaschament dils iniziants da quei project ei exemplarics.»

Construida vegn il mument a S. Gada e Mumpé Medel la pli liunga punt pendentia dil Grischun. Ella mesira 270 meters, il pli ault punct sul Rein Anterior ei 95 meters. Purtaus vegn igl entir construct da sis sugas cun in diameter da mintgamai 45 mm. Dils cuosts totals da rodond dus milliuns francs vegn la mesadad da donaziuns da privats. Ina buna part vegn era dil maun public. Suenter las lavurs vid ils fundaments dad omisdus varts dalla val succeda la construcziun dalla punt naven digl uost. Il november duess ella esser finida.

Hans Huonder

«Sinzurs el serein dalla sera»

Venderdis, ils 5 d'avrel 2024 ha Arnold Spescha prelegiu en Casa cumin a Mustér ord siu niev cudisch da poesias «Sinzurs el serein dalla sera». La sera cul sribent oriund da Pigniu che habitescha dapi biars onns a Cuera ei vegnida moderada a moda cumpetenta ed interessanta da Simon Camartin. Igl ei stau la tiarza ga che Arnold Spescha ha dau suatientscha agl invit da La Culturella da preleger a Mustér. Era quella ga ei La Culturella stada l'organisatura dalla sentupada che ha attratg rodond 50 personas dalunsch e damaneivel. Il cudisch da poesias «Sinzurs el serein dalla sera» ei cumpariu igl onn vargau. En quella publicaziun tematisescha Arnold Spescha surtut igl atun dalla veta. Per sias poesias en quei cudisch cun pli che 200 paginas sesurvescha el era d'informaziuns ord siu diari. Il cudisch cuntegn dil reminent era in interessant prolog da nies convischin Renzo Caduff. Quel porta il tetel: «Ei era inagada in schonglader. Il poet Arnold Spescha e siu omagi al lungatg ed alla veta.»

Flurin Caviezel e sias fauldas

Per la secunda ga ei Flurin Caviezel seprentaus questa primavera en halla Cons a Mustér. Alla sera da divertiment organisada da La Culturella ha el presentau siu toc «Falten» che ha giu premiera la primavera 2023 a Cuera. Varga 100 aspectaturas ed aspectaturs ella halla Cons han gudiu in interessant program cabarettistic, sco quei ch'ins ei endisau da Flurin Caviezel. El ha delectau cun musica cumbinada cun cabaret, per tudestg e magari per romontsch. Digl accordeon grond da concert ha el midau tiel tango-bandoneon entochen alla harmonica da maun svizra, ina harmonica da 100 onns da Vienna, in organetto talian entochen la harmonica americana e la pli pintga, la concertina englesa. Tuts instruments ein i aprau cul tetel da siu program «Falten». Mo ei dat buca mo fauldas els instruments, mobein era en fatscha ed els cuolms e quellas ha Flurin Caviezel era tematisau en ina moda e maniera ordvart humoristica. Aschia ha el faldau mobillas, pupi e siu velo. Per siu program han biaras reminiscenzas da sias aventuras sin ses viadis cun velo surviu. Igl ei stau ina sera cun bia humor e virtuosidad, musica, historias e surtut biaras fauldas. La reschia dil toc ei dil reminent els mauns da Sara Francesca Hermann.

Hans Huonder

Fiasta da cumiau cun Sep Antoni e Mario

Uonn han dus fideivels collaboraturs dalla vischnaunca da Mustér cumplenu il 65avel onn da naschientscha. Sep Antoni Schuoler la fin da mars e Mario Lombris l'entschatta avrel.

Pia han els finalmein contonschiu la bein meritada pensiun (Sep Antoni la fin da mars e Mario la fin d'avrel). Ussa san els guder lur tegias da mises ni trafficar a casa vid ils numerus projects ch'ei han lantschau. Lungurus vegnan els dus segir buc a haver.

Mario Lombris ei entraus igl 1. da december 1987, pia avon varga 36 onns el menaschi tecnic sco maschinist e luvrer d'uaul. La carriera da Sep Antoni Schuoler ha entschiet igl 1. da fenadur 1995, bunamein 30 onns eis el staus fideivels alla gruppa d'uaul.

Els astgan mirar anavos sin numerus bials muments ora ella natira ni era da cumpignia en gruppa. Segir e franc ha ei era dau muments prigulus e meins bials denton entras in bien sustegn ella squadra han els era surmuntau quels. Ils dus collegas da lavur van ussa novas vias e san estructurar lur temps liber sco els vulan. E sch'ei fa inaga mitgiert e neiva giu il tschiel, astgan els pacific surrir in tec ed aunc inagada semenar enta letg. Il survetsch da pichet ei vargaus e fierer sal e far ora la neiv astgan ils auters surprendre.

Els laian anavos ina largia ella gruppa. Buc mo durant las discussiuns ella pausa da caffè mobein era ell'experientscha.



Sep Antoni Schuoler e Mario Lombris (da sen.) ein i en pensiun.

Sco engraziament per tut la lavur prestada e la fideivladad han ils collaboraturs dil MenTec organisau ina pintga fiasta. El stan da sittar Sars-sut han ei astgau far ina pintga concorrenza da sittar e silsunter ha ei dau in aperitiv e bien da magliar giu dil grill da meisa.

Ei vegn detg ch'ils davos hagien aunc gudiu in tschutti ed in sitg el Postigliun ... tier quei dat ei denton negins detagls. Stau eis ei ina fetg biala sera da buna e biala cumpignia che vegn speronza a restar en buna memoria.

Carmen Wetzel

Campadi Fontanivas sut nov'egida

Sonda, ils 20 d'avrel 2024 ei il Campadi Fontanivas partius ella stagiun 2024. Dapi quest onn vegn el menaus da Silvana Beer sunter che Tom e Kate Zweidler han decidiu da bandunar Mustér e da surprendre il Campadi Viamala a Tusaun. Silvana Beer ei carschida si a Mustér, ha frequentau cheu la scola obligatoria avon ch'absolver igl emprendissadi mercantil tier la Regiun Surselva a Glion. Silsunter eis ella stada engaschada professiunalmein ella bassa ed ei era sescolada leu. Ella ha absolviu il bachelor ed il master en economia da menaschi. Silvana Beer ei returnada a Mustér cun ina vast'experientscha professiunala en Svizra ed egl'exteriur. Ensemen cun ina squadra motivada da collaboraturas e collaboraturs sestenta ella da menar cun professiunalitad ed amicabladad il Campadi Fontanivas dil TCS.

Hans Huonder



Silvana Beer fa beinvegni a Fontanivas.

Nies personal

Tschun damondas a Michel Andriuet

Michel Andriuet, la scola ei vossa veta professiunala. Tgei muntada ha la professiun da scolast per vus?

Per mei ei la lavur da scolast buca ina lavur ch'entscheiva allas otg e cala allas tschun. Per mei ei la professiun da scolast ina clamada. Igl ei in privilegi da saver accumpagnar e sustener in affon en siu process d'emprender e semadirar.

Vus instruis la quarta classa primara. Tgei ei il special vid scolaras e scolars dalla vegliadetgna da diesch onns?

D'ina vart han ils affons dil scalem miez gia empriu ina massa en lur cuorta veta, seigi quei a casa, da mupi, en scoletta ed els emprems onns da scola. Lur patertgar ha perquei gia contonschiu ina pulita independenza e grazia a lur experientschas tactil-manualas ch'els han saviu exercitar ed emprender els medems loghens, ei era lur habilitad d'agir a moda pratica dètg avanzada. Da l'autra vart ei la pubertad per ordinari aunc lunsch naven. Aschia ein affons dil scalem miez en general fetg interessai e motivai d'emprender novas caussas e far aschi bia novas experientschas sco pusseivel per far progress e vegnir vinavon. Ed els han pil pli buna luna. Il desiderer da semuentar ei el scalem miez aschi gronds sco mai pli enzacu en lur veta.

Medias socialas ed occupaziun vid il telefonin ein daventadas parts dil mintgadi dils affons e giuvenils. Co sa la scolasta ni il scolast prender influenza en quei connex sin sias scolaras e ses scolars?

Il pli impurtont ei segir d'adina puspei far attents ils affons sils prighels en connex cun medias socialas (aschilunsch che nus essan sezs cunscients da quels). Vuler bandischar il telefonin e las medias socialas cumplettamein ord la scola ei buca pli realistic.

Co ei il secuntenter general dils affons oz en cumparegliaziun cun avon 25 onns?

Ils affons d'avon 25 onns eran buca bia auter ch'ils affons dad oz. Eventualmein ein ils affons dad oz empau pli aviarts e directs e per part pli pretensius. Quei ha forsa era da far cun nossa societad che promova pli fetg che pli baul l'individualitad personala.

Tgeininas ein tenor vies manegiar las grondas sfidas actualas dalla scola?

Ils proxims onns ston las scolas adina puspei surlu-



Michel Andriuet

Vegliadetgna: 58 onns

Stadi civil: ledi

Hobis: iert e curtgin, cuschinar, psicofisiognomica e psicologia

Lectura preferida: La Quotidiana e Tagesanzeiger

Spisa e bubronda preferida: maluns e ris en latg, aua da spina

Mia finamira personala: restar sauns e far il meglier ord mintga situaziun (gartegia buca adina)

vrar e decider co igl internet, las medias socialas e l'intelligenza artificiala dueien vegnir applicadas ell'instrucziun. E mintgaton ein las scolas era ella rolla d'in labor per experiments ed ein sfurzadas da prender ina decisiun, nunsavend schebein quella decisiun ei era a liunga veta aunc prudenta.

Intervista Hans Huonder

Budo Disentis

Avon biebein 54 onns ha Reto Lutz fundau il Club da judo Mustér. All'entschatta vegneva trenau ella halla Cons. Suenter grond engaschi dils commembers ha il dojo a Raveras saviu vegnir inauguraus igl onn 1986. Dapi lu vegn il dojo a Raveras nezegiaus stediamein per trenaments, examens da tschentas, turniers e secapescha era per differentas occasiuns cun divertiment e per star da cumpignia.

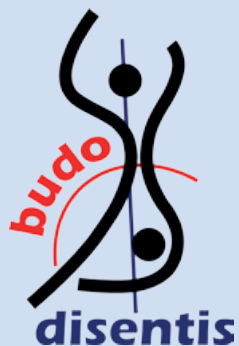
Cun grond engaschi entras ils commembers en fuorma da lavur cumina ei il dojo vegnius renovaus ils onns 2005 e 2006. Suenter la finiziun dallas lavurs ei il dojo sanaus vegnius inauguraus festivamein la primavera 2006.

Igl onn 2010 havein nus astgau festivar il giubileum da 40 onns Budo Disentis. Pign e grond ein separticipai e han susteniu nus tier quella fiasta. Grazia al grond sustegn d'in e scadin havein nus saviu guder ina bellezza fiasta inpressiuonta.

Il giubileum da 50 onns ha muort la pandemia da corona buca saviu vegnir festivaus.

Cun Mario Berther, Rino Deflorin e Herbert Wetzler ein treis commembers dall'emprema ura aunc adina activs sco trenaders en nies club ed intermediesch an lur gronda experientscha.

Budo Disentis porscha differents trenaments durant l'jamna. Gronda peisa dein nus als trenaments da



Budo Disentis

Suprastonza

Presidenta: Cyrin Flepp
Actuara: Carin Lozza
Cassiera: Ladina Deplazes

nos affons e giuvenils. Il mardis ha mintgamai liug il trenament dalla grupp d'affons. En quella grupp san affons naven dall'emprema classa separticipar. Ei vegn en emprema lingua mussau las tecnicas fundamentalas digl judo. Il affons han la pusseivladad d'absolver ils examens da tschentas en fuorma da mesas tschentas e da semesirar in cun l'auter en rama dil turnier intern.

Cun circa 13 onns ni tenor habilitads, midan els lu ella grupp da giuvenils. Quella absolve ils trenaments mintgamai la gievgia. Spels trenaments dallas tecnicas per las tschentas san nos giuvenils seperfectuar ellas lutgas e separticipar a turniers. Ils 21 da schaner 2024 ei la grupp da giuvenils separticipada cun fetg bien success al turnier da scolars a Ruggell (FL).

Schegie che nus havein bien success tiels trenaments d'affons e giuvenils, mauncan a nus ils carschi, quei ton tiel judo sco era tiel ju-jitsu. Ei fagess plascher da saver beneventar in ni l'auter anteriur ni niev commember tier nus el dojo per exequir comunablamein quels bials sports asiats.

Il Budo Disentis ei commember dall'Associaziun svizra da judo e ju jitsu (SJV) e sustegn aschia era il sport sin basa naziunala. Contact: info@budodisentis.ch.



La grupp dils affons culs trenaders.



Demonstraziun d'ina fiersa.

Mustér-Luorscha e Luoscha-Mustér.
Automobil dals 20 Zercl.—21 Sett.

Nr. 1		Nr. 1
9.28 14.07	Mustér	13.49 18.36
10.25 14.38	Curaglia	13.20 18.12
10.32 14.50	Platta	13.11 18.04
11.12 15.45	S. Maria	12.30 17.26
12.33 17.10	Luorscha	10.20 15.59

Mustér-Platta e Platta-Mustér
Posta, igl entir onn

Nr. 2	Nr. 3		Nr. 2	Nr. 3
10.05	17.50	Mustér	9.40	17.40
11.10	18.55	Curaglia	8.45	16.45
11.30	19.15	Platta	8.35	16.35

Nr. 1 va dals 10 fen.—31 uost. Nr. 2 ils luverdis
1 sett.—9 fen. Nr. 3 mo la sonda 22 sett.—19 zercl.

Venal tier Hans Manetsch a Mustér
ina biala caura giuvna
buna de latg.

Venal tier Jos. Wittmann a Mustér
3 cauras giuvnas
bunas de latg. — Plinavon in velo, aunc en bien stan.

Encuret g
per immediat in fidau
giuven catolic
de 15—18 onns per lavurs de pur. Piazza tochen l'entschatta Nov. (Event. in um pli pas-sau.)
Offertas cun damonda de pagaglia intermediescha l'Exped. sut cefra F 86.

Giuvna cusunza de femnas
capavla per
vestgius entirs e de jacquet
serecammonda per buna e prompta lavur bienmarcau.
Jvonne Albrecht, cusunza de femnas, **Rabius**.

In pauper
mattatsch ord scola
savess **emprender de calger** sut fetg favoreivlas condiziuns.
Offertas sut cefra R 92 alla Expediziun d. G. R.

Producziun de teater e cant a Segnas
Glendisdis-Pastgas ils 21 d. q. all' 1^{1/2} en sala de scola.

1. „Tegn en honor bab e mumma.“
2. „Il strolì de maseinas.“

Prezi d' entrada: I. piazza frs. 1.50, II. piazza 1 fr.
Ustria el vitg.
Tier stedia frequenza envida
Chor viril Segnas.

Avis per Mustér.
Radunonza della compagnia de mats **Glendisdis-Tschuncheismas**, ils 9 d. q., immediat suenter messa en casa de scola, punct allas 12 d. m.
Il comite.

Unìun per scola privata Mustér.
Dumengia prox., ils 18 d. q. la sera allas 7^{1/2}
Redunonza generala el hotel della Posta.
La suprastanza.

Vocabulari tudestg-romontsch.
(Sgr Dr. R. Vieli, nies preziau filolog romontsch, sedrova cun premura e savida de rededer il desiderau vocabulari romontsch. Nus publichein cheu ina emprova della composiziun dil vocabulari tudestg-romontsch. Red.)

Axt, f. sigir, f., cugnada, f.: (Schrotax) sigir-, cugnada aulta; (Schlichtax) sigir-, cugnada lada: kleine —, sigurin, f. s. Beil.

Backtrog, m. multa, f.; (oval) mosa, f.: zeiver de pasta, de paun, m.

Beil, n. maniera, f.; cuntgidiala, f.; (Hohlbeil) ascha, f.

Beruf, m. (Bestimmung) clamada, f., vocaziun, f.: seinen — verfehlen, fallir sia clamada; (Neigung) inclinaziun, f.; keinen — für etwas haben, haver negina inclinaziun per enzitgei; (Stand) professiun, f.; (Handwerk) mistregn, m.; seinen — ausüben, exercitar sia professiun; luvrar da mistregn.

Bohne, f, fav(a); (Frucht und Schote) bluscha, f. bigiauna, f.; die —n enthülsen far o la fava; (Kaffeebohne) fav, m.

Butter, f. pischada, f., paintg, m.; mit — bestreichen, metter si pischada; eingesottene —, pieun, m.; — schwingen, trer panaglia.

Decke, f, cozza, f., cuvria, f.; (Huderdecke) cozza de scrottas; tuflà, m.; darpun, m.; (Wagendecke) cuviarta, f., schirada, f., blaha, f.; (Pferdedecke) cozza de cavals; (Steppdecke) madrat de launa, m.; fig. unter einer — stecken, esser sin ina corda; se capir; fig. sich nach der — strecken, far il pas suenter la comba; (Umschlag eines Buches) cuviarta; (vom Zimmer) plantschiu sura, m.

Dünger, m. cultem, m., ladem, m.; (Mist) grascha, f.; Kunst-dünger, cultem artificial.

Calender d'occurrenz

Gievgia, ils 30 da matg 2024 (Sontgilcrest):

Sentupada culturala dallas vischnauncas da Medel, Tujetsch e Mustér ell'Academia Vivian a Stagias.



Sonda, igl 1. da zercladur 2024 allas 19.30:

Presentaziun dalla regi-straziun da «La Stria da Dentervals» da 2019 a Mustér en halla Cons. Suenter vegn il project niev per 2026 presentaus.

Venderdis, ils 9 d'uost 2024 allas 20.00:

Referat en halla Cons da Renzo Caduff davart pader Placidus a Spescha en connex cul giubileum da 200 onns dapi la premascensiu dil Péz Russein/Tödi. Entrada libra, collecta. Organisaziun: La Culturella.

Sonda, ils 17 d'uost 2024: Fiasta dil vitg a Mustér.

Sonda, ils 24 d'uost 2024: Inauguraziun dil Center Fontauna.

Vischnaunca / Gemeinde Disentis/Mustér

www.disentis.ch

EVENTS mira era disentis-sedrun.ch

www.disentis-sedrun.ch/de/entdecken/veranstaltungen

Mortoris

Josefina Levy-Thomann, naschida ils 26 d'avrel 1927, morta ils 6 da mars 2024

Werner Pfenninger, naschius ils 5 da november 1931, morts ils 25 da mars 2024

Yvette Vallarie Riesen-Osborne, naschida ils 13 d'october 1946, morta ils 30 da mars 2024

Rita Lutz-Castelberg, naschida ils 16 d'october 1936, morta ils 11 d'avrel 2024

Josefina (Fina) Flepp-Manetsch, naschida ils 20 da settember 1931, morta ils 26 d'avrel 2024

Gieri Vinzens Bundi-Loretz, naschius ils 25 d'avrel 1942, morts ils 27 d'avrel 2024

Nossas giubilaras

La vischnaunca ha saviu gratular a duas giubilaras sin natalezi en alta vegliadetgna.



Amanda Huonder,
2 da matg 2024, 95 onns



Florentina Flepp-Camenisch,
27 d'avrel 2024, 90 onns

Nova collaboratura

Leslie Flury ha entschiet tiel Center Fontauna sco coordinatura da sport cun in engaschi da 20% naven digl'emprem da mars 2024.



Las lavurs da spazzar il hotel Acla da Fontauna s'avonzan.

Administraziun communal

Via Cons 2
Caum postal 57
7180 Disentis/Mustér

T 081 920 36 36
admin@disentis.ch
www.disentis.ch